

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Zagreb

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA KOD TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U
VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA
PODRUČJU ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Zagreb, srpanj 2015.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV.	SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA	5
V.	NALAZ	17
VI.	OCJENA UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA	23

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Zagreb

KLASA: 041-01/15-10/4
URBROJ: 613-03-15-24

Zagreb, 14. srpnja 2015.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA KOD TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U
VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA
PODRUČJU ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti sprječavanja i otkrivanja prijevvara kod trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Zagrebačke županije.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni od 22. siječnja do 14. srpnja 2015.

I. PREDMET REVIZIJE

Prijevarena se obično karakterizira kao obmana, varanje, skrivanje, tajenje ili kršenje povjerenja, s ciljem pribavljanja koristi ili stjecanja neke neopravdane ili nepoštene prednosti. To je u većini slučajeva protupravna radnja, gdje jedna strana namjerno obmanjuje drugu pogrešnim predstavljanjem. Najčešći oblici prijevare su: zlouporaba odnosno otuđivanje imovine, prijevarena u financijskom izvještavanju, nezakonito stvaranje troškova i obveza za društvo i korupcija (osobito u postupcima nabave i prodaje).

Najbolja praksa podrazumijeva sprječavanje, otkrivanje i odgovarajući odgovor na prijevare. Postiže se uspostavljanjem standarda i omogućivanjem prepoznavanja i izvješćivanja o prijevarama, razvijanjem alata koji sprječavaju i otkrivaju prijevare i odgovarajućim odgovorom na sumnje o prijevarama.

Sprječavanje prijevare je troškovno najdjelotvorniji način njezine kontrole i smanjuje vjerojatnost njezina pojavljivanja. Podrazumijeva donošenje općih akata i uspostavu standarda kako bi se smanjila mogućnost prijevare, povećanje svjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevare kao i njihovu obvezu da izvijeste o sumnji na prijevare, te prepoznavanje rizika i uspostavljanje prikladnih unutarnjih kontrola, kao odgovor rukovoditelja na rizike prijevare. Sprječavanje treba biti podržano odgovarajućim mehanizmima otkrivanja, kako bi eventualne prijevare bile otkrivene što je moguće ranije i kako bi bile poduzete odgovarajuće aktivnosti. Primjena sustava otkrivanja prijevare ima učinak odvraćanja i jamči da će pokušaji prijevare biti brzo i pouzdano otkriveni. Ako mogući počinitelji prijevare znaju da će biti otkriveni, manja je vjerojatnost da će pokušati prijevare. Sustav otkrivanja podrazumijeva analitičke i druge postupke za razotkrivanje nepravilnosti, te izvješćivanje o sumnji na prijevare. Prijevare u javnom sektoru mogu imati za posljedicu financijske gubitke i uništavanje ugleda, mogu nepovoljno utjecati na moral zaposlenika i narušiti povjerenje javnosti u isporuku javnih usluga. Zbog toga rukovoditelji moraju osigurati djelotvoran i učinkovit sustav upravljanja javnim sredstvima i spriječiti da se prijevare pojave u njihovom području odgovornosti.

Na području Zagrebačke županije, osim trgovačkih društava koja obavljaju komunalne djelatnosti, posluju i trgovačka društva koja su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osnovale za obavljanje drugih djelatnosti. U vlasništvu odnosno suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Zagrebačke županije se nalazi 58 trgovačkih društava, od čega je za obavljanje komunalnih djelatnosti osnovano 12 trgovačkih društava, a za obavljanje drugih djelatnosti 46 trgovačkih društava. Druge djelatnosti su vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, skupljanje i odvoz te odlaganje komunalnog otpada, poslovne usluge, radijska djelatnost, distribucija voća i povrća, turizam i ugostiteljstvo, upravljanje zgradama i tržnicama na malo, šport i rekreacija i drugo.

Predmet revizije učinkovitosti su politike i postupci za sprječavanje i otkrivanje prijevare, te aktivnosti koje društva poduzimaju kako bi spriječila i otkrila prijevare. Revizijom je obuhvaćeno pet trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Zagrebačke županije: Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina, Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo. Kriteriji za odabir navedenih društava su, najvećim dijelom, visina prihoda i broj zaposlenih te prostorna zastupljenost u Zagrebačkoj županiji.

Također, u ranije obavljenim financijskim revizijama kod pojedinih društava su utvrđene nepravilnosti vezano uz ostvarivanje prihoda i rashoda, ulaganja u imovinu, obavljanje komunalnih djelatnosti te provođenje postupaka javne nabave, što je dijelom rezultat neučinkovitog sustava unutarnjih kontrola.

Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je osnovano 1997. i jedan je od pravnih sljednika Javnog poduzeća Hrvatske ceste – poduzeće za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju i izgradnju cesta u Hrvatskoj, Zagreb. Temeljni kapital društva iznosi 23.348.000,00 kn. Zagrebačka županija je jedini osnivač i član društva. Društvo obavlja poslove ljetnog i zimskog održavanja državnih, županijskih i lokalnih cesta na području tri županije, izgradnje, rekonstrukcije i održavanja nerazvrstanih cesta, ulica i drugih prometnih površina, izgradnje nogostupa, mostova, sanacije klizišta i druge radove niskogradnje, proizvodnje i distribucije svih vrsta asfaltnih mješavina i zaštite autocesta, cesta i drugih prometnica i pješačkih puteva, proizvodnje i distribucije svih vrsta asfaltnih mješavina i druge poslove. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Koncem 2014. ima 258 zaposlenika.

Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić je osnovano 2002. Osnivači i članovi društva su Grad Zaprešić u visini 80,0 %, Općina Brdovec u visini 12,0 %, Općina Pušća u visini 2,0 %, Općina Marija Gorica u visini 3,0 %, Općina Luka u visini 1,3 %, Općina Dubravica u visini 1,2 % i Općina Bistra u visini 0,5 % temeljnog kapitala. Temeljni kapital društva iznosi 88.851,000,00 kn. Obavlja djelatnost održavanja javnih površina, nerazvrstanih cesta i groblja, pogrebnih usluga, održavanja čistoće, tržnice na malo i ugostiteljstva te upravljanja športskim objektima. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Koncem 2014. ima 173 zaposlenika.

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor je osnovano 1997. Osnivač i jedini član je Grad Samobor. Temeljni kapital društva iznosi 44.321.400,00 kn. Obavlja djelatnost održavanja nerazvrstanih cesta, javnih površina i javne rasvjete, održavanja čistoće, održavanja groblja i pogrebne poslove, tržnice na malo i sajmišta, parkirališta i uklanjanja nepropisno parkiranih vozila, pružanja kolodvorskih usluga te upravljanja stambenim zgradama. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Koncem 2014. ima 226 zaposlenika.

Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica je osnovano 2002. Osnivač i jedini član je Grad Velika Gorica. Temeljni kapital iznosi 3.000.000,00 kn. Obavlja djelatnost održavanja javnih površina, nerazvrstanih cesta, javne rasvjete, groblja, pogrebne poslove, usluge javnih parkirališta i javnih garaža, tržnica na malo te manje građevinske radove. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Koncem 2014. ima 193 zaposlenika.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo je osnovano 2008. Odlukom Skupštine od 28. veljače 2011. društvo Dukom d.o.o. za komunalne djelatnosti je podijeljeno i više dijelova njegove imovine je preneseno na društvo. Temeljni kapital društva iznosi 269.700,00 kn. Osnivači i članovi društva su Grad Dugo Selo u visini 50,0 %, te Općina Brckovljani i Općina Rugvica u visini po 25,0 % temeljnog kapitala. Obavlja djelatnost distribucije plina, opskrbe plinom, posredovanja i zastupanja na tržištu plina, projektiranja, građenja, uporabe i uklanjanja građevina te nadzora nad gradnjom. Tijela upravljanja su Skupština i Uprava. Koncem 2014. ima 26 zaposlenika.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi jesu li društva uspostavila prikladne politike, procedure i kontrole kako bi spriječila prijevare
- utvrditi poduzimaju li potrebne aktivnosti kako bi povećala svjesnost rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevara
- ocijeniti djelotvornost sustava unutarnjih kontrola s obzirom na rizike prijevara
- utvrditi koje su postupke društva uspostavila kako bi što prije otkrila prijevare.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: politike i postupci za sprječavanje prijevara, odgovornost rukovoditelja i zaposlenika u pogledu sprječavanja prijevara, sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara te analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara.

Revizijskim postupcima je obuhvaćeno poslovanje za 2014.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Pri odabiru revizijskog pristupa, kako bi se pribavili mjerodavni revizijski dokazi i odgovorilo na ciljeve revizije primijenjene su različite metode i postupci prikupljanja revizijskih dokaza. Trgovačkim društvima su poslani upitnici u vezi politika i postupaka za sprječavanje prijevara, odgovornosti rukovoditelja i zaposlenika u pogledu sprječavanja prijevara, uspostavljanja djelotvornog sustava unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara te odgovarajućih analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara. Provjeravani su dokazi za pojedine tvrdnje iz pribavljenih odgovora. Proučeni su i analizirani zakoni, propisi i drugi akti te dokumentacija i informacije o poslovanju trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom, stručni članci, strategije i drugo.

Provjereno je jesu li društva donijela politike i procedure za sprječavanje prijevara i jesu li uspostavila učinkoviti sustav unutarnjih kontrola. Nadalje, provjereno je donošenje etičkih kodeksa i drugih općih akata u kojima su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama te njihova primjena u poslovanju društava. Analizirane su strategije, planovi, politike i smjernice te su obavljena izravna dokazna ispitivanja s obzirom na područja podložna prijevarama (donošenje općih i pojedinačnih akata, kolanje dokumentacije i informacija, upravljanje i raspolaganje imovinom i zalihama, nabava roba, radova i usluga, blagajničko poslovanje, te obračun plaća i naknada). Obavljeni su razgovori s direktorima i zaposlenicima te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

Okosnicu revizije su činila sljedeća pitanja:

- Jesu li uspostavljene politike i postupci za sprječavanje prijevara?
- Jesu li rukovoditelji i drugi zaposlenici upoznati sa svojim odgovornostima u pogledu sprječavanja prijevara?
- Je li uspostavljen djelotvoran sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara?
- Jesu li uspostavljeni odgovarajući analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara?

IV. SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA

Politike i postupci za sprječavanje prijevара

Svako bi trgovačko društvo trebalo imati formalno usvojen kodeks ponašanja u kojem se jasno propisuje što se smatra prihvatljivim, a što neprihvatljivim ponašanjem. Osobito je bitno da se u kodeksu ponašanja definira stajalište društva prema prijevarama.

Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je donijelo Pravila poslovnog ponašanja odnosno Etički kodeks (dalje u tekstu: Etički kodeks) i objavilo ga na oglasnoj ploči i svojim mrežnim stranicama. Donesen je radi ostvarivanja vizije, misije i ciljeva poslovanja, a sadrži odredbe o etičkim vrijednostima, poslovnim načelima i obvezama prema interesnim skupinama. Također, društvo je prethodnih godina uspostavilo sustav upravljanja kvalitetom i sustav upravljanja okolišem, kojim su utvrđeni poslovni procesi (prema zahtjevima međunarodnih normi ISO 9001:2008 i ISO 14001:2004), njihov tijek te metode za praćenje i kontrolu procesa. Etičkim kodeksom je, između ostalog, uređeno davanje i primanje poklona i ugošćavanje. Utvrđeno je da primanje materijalnih i drugih darova od poslovnih partnera nije dopušteno, odnosno iznimno je dopušten dar u naravi u vrijednosti do 500,00 kn (primjerice, poziv na objed, ulaznica na lokalnu sportsku ili kulturnu priredbu), ako nije riječ o nemoralnim ili koristoljubivim namjerama. Darovanje poslovnog partnera mora biti samoinicijativno, a zaposlenik to treba pravodobno prijaviti. Korištenje materijalne i nematerijalne imovine isključivo za poslovne svrhe (informatička i druga oprema, potrošni materijal, informacije te intelektualno vlasništvo) je uređeno Etičkim kodeksom, Pravilnikom o korištenju službenih vozila u vlasništvu društva kao i privatnih vozila u službene svrhe te Odlukom o dodjeli mobitela i razvrstavanju ključnih korisnika u razrede. Korištenje mobilnih telefona je određeno prema radnom mjestu u šest tarifnih razreda s dozvoljenim limitom mjesečnog telefoniranja od 50,00 do 400,00 kn. Izvan radnog vremena zaposlenici nemaju pristup imovini društva. Objekt društva i okolni prostor su osigurani sustavom tehničke zaštite (video nadzor), a vozila sustavom za satelitski nadzor kretanja vozila (GPS). Za korištenje službenih vozila, prijeđenih kilometara i utroška goriva ustrojene su evidencije, a odgovorni referenti obavljaju kontrolu popunjavanja putnih naloga i potrošnju goriva, kontroliraju jesu li vozila nakon obavljenog zadatka vraćena na za to određeno mjesto i druge poslove. Uz odobrenje neposrednog rukovoditelja zaposlenik može zadržati službeno vozilo preko vikenda samo ako je neophodno potrebno za obavljanje poslova početkom radnog vremena prvog radnog dana u tjednu. Službeno vozilo se ne smije koristiti za vrijeme godišnjeg odmora, bolovanja i slobodnih dana. Društvo je uspostavilo politike i postupke za sprječavanje prijevара donošenjem Etičkog kodeksa, Akcijskog plana suzbijanja korupcije te dobrom praksom koja se temelji na sustavu ovlaštenja, odgovornosti i suradnje zaposlenika. Kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti, Izjavom o osnivanju propisane su nadležnosti i odgovornosti tijela upravljanja, Pravilnikom o radu (s prilogom Organizacija rada poslodavca) obveze i odgovornosti pojedinih radnih mjesta, a Pravilnikom o postupku nabave procedure provođenja nabave. Izjavom o osnivanju je utvrđeno da pravilnike i organizacijske propise, osim Pravilnika o radu čije je donošenje u nadležnosti Nadzornog odbora, donosi direktor. Odluke se donose u skladu s donesenim procedurama, dokumentirane su (zapisnicima, izvješćima i slično) i evidentirane u urudžbenoj knjizi.

Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić je Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom utvrdilo temeljna prava i obveze zaposlenika koje, između ostalog, sadrže i odredbe o načinu ponašanja zaposlenika prilikom rada te temeljna prava i obveze poslodavca u zaštiti dostojanstva zaposlenika kao i druga pitanja vezana uz rad.

Također, društvo je prethodnih godina uspostavilo sustav upravljanja kvalitetom i sustav upravljanja okolišem, kojim su utvrđeni poslovni procesi (prema zahtjevima međunarodnih normi ISO 9001:2008 i ISO 14001:2004), njihov tijek te metode za praćenje i kontrolu procesa. Sustavi ispunjavaju zahtjeve normi za proizvodnju vode za piće i vodoopskrbu, odvodnju otpadnih voda, održavanje prometnih i zelenih površina, odvoz komunalnog otpada, pogrebne usluge, upravljanje tržnicom, izgradnju komunalne infrastrukture, ugostiteljstvo, te upravljanje sportskim objektima (golf tereni). Ustrojene su evidencije korištenja službenih vozila, prijeđenih kilometara i utroška goriva. Društvo je donijelo Pravilnik o korištenju službenih mobilnih linija i uređaja kojim se propisuje način korištenja linija i uređaja i prava i obveze zaposlenika vezanih uz njihova korištenja. Sastavni dio navedenog pravilnika je popis odobrenih korisnika i mobilnih linija, tarifa i limita korištenja linija u službene svrhe. U 2014. je bilo 56 korisnika mobilnih linija raspoređenih u pet različitih tarifa. Zaposlenici nemaju pravo pristupa imovini društva izvan radnog vremena. U skladu s Društvenim ugovorom, odluke donose direktor, Nadzorni odbor i Skupština. Postupci donošenja odluka uređeni su integriranim sustavom upravljanja kvalitetom, kojim su utvrđene odgovornosti i ovlaštenja zaposlenika unutar svake organizacijske jedinice, odnosno aktivnosti koje se trebaju provoditi radi ostvarivanja poslovnih ciljeva te način kolanja i arhiviranja dokumentacije. Odluke se donose na propisani način, a njihovo donošenje je potkrijepljeno zapisnicima i drugim dokumentima (bilješke, izvješća i slično). Najmanje jedanput tjedno direktor saziva kolegij na kojem se rješavaju problemi radnih jedinica i sastavljaju zapisnici. Na mrežnim stranicama društva javno se objavljuju bitne odluke i druge informacije iz djelokruga rada društva, što pridonosi transparentnosti poslovanja. Odlukom direktora iz kolovoza 2011. utvrđen je način i uvjeti korištenja službenog automobila u privatne svrhe te način utvrđivanja plaće po osnovi korištenja službenog automobila u privatne svrhe. Davanje i primanje poklona i ugošćavanje te korištenje službenih vozila u službene svrhe nije uređeno općim aktima.

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor je Pravilnikom o radu utvrdilo temeljne obveze zaposlenika koje, između ostalog, sadrže i odredbe o načinu ponašanja zaposlenika prilikom rada te temeljne obveze poslodavca u zaštiti dostojanstva zaposlenika. Prema odredbama navedenog pravilnika, zaposlenici su obvezni stručno, savjesno, marljivo i kvalitetno obavljati poslove te ih završavati na vrijeme i u skladu s pisanim i usmenim uputama nadređenih, internim aktima i odlukama tijela upravljanja društva te pozitivnim propisima. Pravo na korištenje službenih mobilnih telefona zaposlenici ostvaruju na temelju pojedinačnih odluka direktora, za koje im se, ovisno o radnom mjestu, priznaje mjesečni trošak u iznosu od 100,00 kn do 250,00 kn. Za korištenje službenih vozila su ustrojene evidencije korištenja službenih vozila, prijeđenih kilometara i utroška goriva. S dobavljačem je ugovorena nabava goriva za vozni park na kartice koje glase na registracijsku oznaku (točenje goriva u vozilo) ili na službu (točenje goriva u kanistre za radne strojeve). Izvan radnog vremena zaposlenici nemaju pristup imovini društva, osim uporabe vozila od 0-24 sata za vrijeme elementarnih nepogoda i o tome se vodi evidencija. Izjavom o osnivanju društvo je uredilo postupke donošenja odluka kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti. Poslovne odluke i inicijativu za donošenje općih akata donose Skupština, Nadzorni odbor i direktor, a tekstovi usvojenih općih akata stavljaju na uvid zaposlenicima na oglasnoj ploči u sjedištu društva. Donošenje odluka potkrijepljeno je točnom i potpunom dokumentacijom. Jednom tjedno održavaju se sastanci direktora s rukovoditeljima i voditeljima na kojima se vode zapisnici i evidentiraju donesene odluke. Općim aktima nije uređeno davanje i primanje poklona i ugošćavanje, te korištenje sredstava društva (materijala, opreme, telefona, IT sustava i Interneta te službenih vozila) isključivo za poslovne svrhe.

Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica je Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom te ugovorima o radu utvrdilo osnovne etičke standarde koje su zaposlenici obvezni primjenjivati u svom radu. Prema navedenim aktima zaposlenici su dužni poslove i radne zadatke utvrđene opisom radnog mjesta obavljati osobno, savjesno i stručno, stalno usavršavati svoju radnu i stručnu sposobnost, svrsishodno i razumno koristiti i čuvati sredstva rada, redovito i točno dolaziti na rad, raditi prekovremeno na temelju zakonitog naloga poslodavca, ne napuštati rad bez odobrenja nadležnog rukovoditelja, za opravdani izostanak obavijestiti nadređenog, koristiti bolovanje isključivo zbog bolesti, pridržavati se propisanih mjera zaštite na radu, čuvati poslovnu tajnu, ne konzumirati alkohol i drogu za vrijeme radnog vremena, te se podvrgavati liječničkim pregledima. Korištenje voznim i strojnim parkom je utvrđeno Odlukom o korištenju vozila i strojeva iz 2011. i Odlukom o korištenju službenih vozila i strojeva u privatne svrhe zaposlenika društva iz veljače 2014., kojom se dopušta korištenje sredstava rada u privatne svrhe pod uvjetom da je od uprave društva odobren podneseni pisani zahtjev, da se sredstva koriste u vrijeme kada nisu u službenoj uporabi, da je zaposlenik stručno osposobljen i da može sam koristiti osobna i teretna vozila do 3,5 tone, a teretna vozila i radne strojeve mora unajmiti s rukovateljem vozila ili stroja. Osnovne troškove (gorivo, mazivo, hitni popravci na putu i slično) snosi društvo, a dodatne troškove (cestarina, mostarina, tunelarina, parking i slično) snosi zaposlenik. Odlukom je utvrđeno da poslovna jedinica mehanizacije donosi suglasnost i vodi evidenciju radi rasporeda korištenja vozila. Korištenje vozila se kontrolira sustavom za satelitski nadzor kretanja vozila (GPS). Korištenje mobilnih telefona i tarifni modeli uređeni su Odlukom o uvjetima korištenja usluga mobilne telefonije i mobilnih uređaja iz siječnja 2011. Poslovnikom o radu Nadzornog odbora koji je donesen u rujnu 2014. određene su aktivnosti odnosno donošenje odluka za koje je potrebna suglasnost Nadzornog odbora (utvrđivanje smjernica i ciljeva poslovne politike i strategije društva, utvrđivanje financijskog plana i godišnjeg proračuna, donošenje i promjene računovodstvenih politika, kupnja, otuđenje i opterećenje nekretnina i drugo). Donesene odluke društvo oglašava putem oglasne ploče i putem svoje mrežne stranice. Donošenje odluka potkrijepljeno je odgovarajućom dokumentacijom iz koje je vidljiva zakonska ili druga osnova za donošenje odluke. Općim aktom nije uređeno davanje i primanje poklona i ugošćavanje.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo je svoja poslovna načela, obveze prema interesnim skupinama, postupke donošenja odluka i druge smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda uredilo Pravilnikom o radu i Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta. Zaposlenici su dužni obavljati sve poslove na najbolji mogući način, savjesno, ažurno i kvalitetno, vodeći brigu da pažljivo čuvaju i postupaju sa sredstvima društva koja su im povjerena u procesu rada. Davanje i primanje poklona i ugošćavanje društvo nema uređeno općim aktom, no s obzirom na broj zaposlenih (26) nije za očekivati da je davanje i primanje poklona i ugošćavanje uređeno pisanim procedurama. Odlukom o korištenju službenih mobilnih telefona iz veljače 2014. objavljenoj na oglasnoj ploči, određeni su zaposlenici koji imaju pravo korištenja mobitela u službene svrhe, način korištenja, te odobrene tarife i mjesečni limit korištenja. Ostvareni troškovi iznad limita obustavljani su zaposlenicima iz plaće. Društvo ima u vlasništvu šest službenih teretnih vozila i jedno službeno osobno vozilo za koja vodi evidenciju prijeđenih kilometara i potrošnje goriva po vozilima koja se koriste za obavljanje radnih zadataka. Pristup imovini izvan radnog vremena imaju samo zaposlenici u dežurstvu. Donošenje odluka zabilježeno je i dokumentirano kroz urudžbenu knjigu. Općim aktima nisu uređeni način korištenja službenih vozila i postupci donošenja odluka kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti.

Odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevara

Kvaliteta upravljanja, kao sustava kojim se provode kontrole i nadzor nad radom društva, ima izravan utjecaj na sprječavanje prijevara odnosno njihovo rano otkrivanje. U cilju sprječavanja prijevara važno je povećati svjesnost rukovoditelja, ali i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevara te ih upoznati s njihovom odgovornošću u otkrivanju i izvješćivanju o prijevarama. Prijevaram se smatra i sukob interesa, a to je situacija u kojoj su privatni interesi u suprotnosti s javnim interesom ili kad privatni interes utječe ili može utjecati na nepristranost u donošenju odluka. Radi jačanja svijesti među zaposlenicima o tome što se smatra prijevaram, na koji način prijevaram šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti važno je provoditi stalnu izobrazbu vezanu uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijevare.

Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina ima Etički kodeks i Akcijski plan za suzbijanje korupcije koji služe kao smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Etičkim kodeksom je utvrđeno koje poslovne i osobne situacije zaposlenici trebaju izbjegavati da ne bi došlo do sukoba interesa (imati tvrtku u vlasništvu koja obavlja poslove slične poslovima društva bez suglasnosti uprave, biti član uprave, Nadzornog odbora ili predsjednik Skupštine i drugih tijela u društvima-poslovnim partnerima i društvima jednakih ili sličnih djelatnosti bez suglasnosti uprave, obavljati poslove u ime društva s trgovačkim društvima u vlasništvu, baviti se bilo kojim posredničkim funkcijama za trećega u poslovnim odnosima s društvom, koristiti naziv, informacije, vlasništvo, vrijeme ili druge resurse društva za obavljanje drugog posla, dobrovoljni rad ili poslove za javno dobro koje uprava nije posebno odobrila). Rukovoditelji i zaposlenici moraju slijediti temeljna i opća pravila ponašanja u djelokrugu svog posla, izbjegavati sudjelovanje u svim aktivnostima koje mogu štetiti njihovoj struci, profesionalnosti, stručnosti, objektivnosti i neovisnosti u radu te izbjegavati aktivnosti koje nisu u interesu društva, osigurati povjerljivost i tajnost te zaštitu poslovnih podataka, ne smiju na nepošten način ili prijevaram doći do povjerljivih podataka konkurencije ili partnera te ne smiju osobno koristiti prilike od poslovnog interesa društva. Rukovoditelji moraju imati visoke profesionalne, stručne i etičke vrline i biti najbolji primjer za ostale zaposlenike. Prema odredbama Etičkog kodeksa, građani i zaposlenici koji smatraju da je ponašanje člana uprave, rukovoditelja ili zaposlenika protivno odredbama Etičkog kodeksa ili da je neetičko i moguće koruptivno, mogu se obratiti osobi za etiku ili osobi za nepravilnosti prijavom ili pritužbom. Prijave zaprima osoba imenovana za nepravilnosti i prosljeđuje ih povjereniku za etiku koji je dužan nakon razmatranja odgovoriti podnositelju u roku 15 dana od dana primitka pritužbe. Povjerenik za etiku ovlašten je pokrenuti postupak za utvrđivanje odgovornosti zaposlenika iz radnog odnosa. Ukoliko se utvrdi da se radi o neetičkom ponašanju, povjerenik pismeno obavještava upravu, te radi zaštite interesa društva podnosi prijavu nadležnim tijelima državne uprave. U siječnju 2013. direktor je imenovao povjerenika za etiku. Prema odredbama Etičkog kodeksa, povjerenik za etiku prati primjenu Etičkog kodeksa, promovira etičko ponašanje u međusobnim odnosima zaposlenika i prema suradnicima, daje savjete o etičkom ponašanju, zaprima pritužbe na neetičko i moguće koruptivno ponašanje u Društvu, provodi postupak ispitivanja osnovanosti pritužbe, vodi evidenciju o zaprimljenim pritužbama, te o tome pisano izvješćuje direktora Društva. Povjerenik za etiku je direktoru podnio izvješća za 2013. i 2014. u kojima je izvijestio da nije zaprimljena niti jedna prijava ili pritužba od strane zaposlenika.

Također, Etičkim kodeksom je predviđeno da povjerenik za etiku organizira i provodi sustavne i specijalizirane poduke za izgradnju etičke kompetentnosti zaposlenika iz područja etike, o zaštiti oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju nepravilnosti, ali do vremena obavljanja revizije povjerenik za etiku odnosno društvo nije provodilo izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja iz područja etike i za sprječavanje prijevare (što se smatra prijevaram, na koji način prijevaram šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti).

Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić je smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje trebaju primjenjivati u radu uredilo Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom. Utvrđene su opće radne obveze, a odnose se na osobno, savjesno i stručno obavljanje poslova, usavršavanje radne i stručne sposobnosti, svrsishodno i razumno korištenje i čuvanje sredstava rada, redovito i točno dolaženje na posao, ne napuštanje rada bez odobrenja nadređenog, pridržavanje mjera zaštite na radu, čuvanje poslovne tajne, ne konzumiranje alkohola i drugih opojnih sredstava za vrijeme rada te podvrgavanje liječničkim pregledima u cilju utvrđivanja psihofizičke sposobnosti za rad na radnom mjestu. Općim aktima društva nisu utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa ni obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaram. Društvo ne održava izobrazbu vezanu uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijevare, što se smatra prijevaram, na koji način prijevaram šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti.

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor je smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje trebaju primjenjivati u radu uredilo Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom. Svi zaposlenici obvezni su stručno, marljivo i kvalitetno obavljati poslove te ih završavati na vrijeme i u skladu s pisanim i usmenim uputama nadređenih, internim aktima društva, odlukama tijela upravljanja i pozitivnim propisima. Utvrđeno je da povreda obveze iz radnog odnosa zahtijeva sankcije koje kod osobito teške povrede obveze (neovlašteno prisvajanje ili uništavanje imovine društva, odbijanje izvršavanja obveza iz radnog odnosa, uporaba alkohola ili droga u vrijeme radnog vremena, pribavljanje materijalne koristi u bilo kojem obliku i na bilo koji način u svezi s radom za sebe ili drugoga i slično) dovode do izvanrednog otkaza ugovora o radu. Utvrđena su i prava zaposlenika na zaštitu pred poslodavcem i sudsku zaštitu. Općim aktima društva nisu utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa ni obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaram. Društvo nije održavalo izobrazbu vezanu uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijevare, što se smatra prijevaram, na koji način prijevaram šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti.

Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica je obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaram uredilo Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom. Zaposlenici su obvezni u svom radu postupati u skladu s odredbama zakona i ugovora o radu te štiti interese poslodavca. Utvrđeno je koja ponašanja predstavljaju povredu radne obveze, a odnose se na zapostavljanje dužnosti iz ugovora o radu, kršenje sigurnosti i zaštite na radu, remećenje mira na radnom mjestu, uživanje alkohola i droge, krađa i slično. Rukovoditelj može dati zaposleniku izvanredni otkaz ako zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa nastavak rada nije moguć. Općim aktima društva nisu utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa ni obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaram. Društvo nije održavalo izobrazbu vezanu uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijevare, što se smatra prijevaram, na koji način prijevaram šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo je Pravilnikom o radu uredilo zasnivanje radnog odnosa, prava, obveze i odgovornosti u radnom odnosu, organizaciju rada, postupak i mjere zaštite dostojanstva zaposlenika, plaće, naknade i druga pitanja važna za zaposlenike društva. Utvrđene su osnovne radne obveze zaposlenika, a odnose se na osobno obavljanje poslova, pridržavanje odredaba zakona i propisa, te obvezu obavljanja i drugih poslova koji nisu obuhvaćeni radnim mjestom u slučaju iznenadne potrebe za zamjenom nekog zaposlenika, povećanja opsega posla koji se nije mogao predvidjeti i sličnih izvanrednih okolnosti. Pravilnikom o radu utvrđeno je da, u slučaju kršenja obveze iz radnog odnosa, direktor može pod uvjetima i na način utvrđen zakonom i ugovorom o radu otkazati ugovor o radu. Općim aktom nisu utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa ni obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Društvo ne informira zaposlenike vezano uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijevara, što se smatra prijevarom, na koji način prijevara šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti.

Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara

Unutarnje kontrole osiguravaju ekonomično i učinkovito ostvarenje ciljeva poslovanja, poštivanje zakonske regulative, sigurnost imovine i informacija, sprječavanje i otkrivanje pogrešaka i prijevara te kvalitetu računovodstvenih podataka i pravodobno pružanje financijskih, rukovodnih i drugih informacija. Odgovornost su uprave društva.

Unutarnja revizija je instrument kontrole, potreban upravi društva za procjenu unutarnjih kontrola. Djelokrug, ciljevi i aktivnosti unutarnje revizije ovise o veličini i strukturi društva. Unutarnji revizori su zaposlenici društva, koji bi u svom radu trebali biti stručni, samostalni, objektivni i profesionalni.

Društva Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina, Zaprešić d.o.o., Zaprešić i Komunalac d.o.o., Samobor su razvrstana u srednje poduzetnike, a društva VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o. za distribuciju plina, Dugo Selo su razvrstana u male poduzetnike. Društva obuhvaćena revizijom nemaju obvezu ustrojavanja unutarnje revizije.

Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina provodi unutarnje kontrole na temelju općih akata, dobre prakse te ustroja i organizacije poslovanja. Primjenjuje Sustav upravljanja kvalitetom i okolišem zasnovan na ISO Standardima. Sustavom su, između ostalog, utvrđene procedure upravljanja dokumentima, zapisima, praćenje i primjena zakonske regulative, nabava, izvršenje ugovorenih radova i drugo. Proces nabave je definiran Pravilnikom o postupku nabave društva. Direktor je odgovoran za pravodobno donošenje godišnjeg plana nabave roba, radova i usluga te investicijskog plana ulaganja u osnovna sredstva i opremu za poslovnu godinu, koje potvrđuje Skupština društva. U proceduri su navedene i odgovornosti ostalih osoba uključenih u proces nabave (voditelja povjerenstva za nabavu, referenta za nabavu i skladište, šefova organizacijskih jedinica i nositelja radnih naloga do skladištara centralnog skladišta i skladištara u pomoćnim skladištima). U rujnu 2014. donesen je Priručnik upravljanja kvalitetom i okolišem koji obuhvaća 26 procedura, 20 uputa, te pravilnike i planove. Akreditirana certifikacijska kuća redovno provodi prosudbu sustava upravljanja kvalitetom i okolišem. Tijekom prosudbe u listopadu 2014. nisu utvrđene neusklađenosti sa zahtjevima normi, ali je navedeno šest preporuka od kojih je društvo pet prihvatilo, a jednu preporuku je djelomično prihvatilo.

Također, društvo je Etičkim kodeksom utvrdilo posebna načela poslovnog ponašanja za upravu društva, rukovoditelje i zaposlenike za područja upravljanje imovinom, poslovne financije, održavanje i zaštita cesta, zapošljavanje i unapređivanje zaposlenika te primanje i davanje materijalnih i drugih darova. Poslovi održavanja i zaštite cesta ubrajaju se u poslove s najvećom razinom poslovnog rizika te zahtijevaju visoku razinu standarda održavanja cesta, sigurnost i zaštitu sudionika u prometu na cestama, poštivanje zakona i drugih propisa kojima se uređuje održavanje cesta i drugo. Na temelju Strategije suzbijanja korupcije Hrvatskog sabora i Izjave o osnivanju društva, direktor je u siječnju 2013. donio Akcijski plan društva za suzbijanje korupcije. Objavljen je na mrežnim stranicama društva, a cilj mu je stvoriti uvjete za sprječavanje korupcije na svim razinama, te spriječiti korupciju prije nego do nje dođe. U 2014. nije bilo prijava ni postupanja po Antikorupcijskom programu. Pravilnikom o radu društvo je utvrdilo uvjete i opis poslova za svako radno mjesto, koji pored uvjeta i opisa poslova, sadrže i odgovornosti i posebne ovlasti svakog zaposlenika. Prema Izjavi o osnivanju utvrđeno je da direktor odlučuje o ulaganjima u sredstva i opremu u iznosu do 100.000,00 kn, Nadzorni odbor u vrijednosti do 200.000,00 kn, a Skupština društva odlučuje o ulaganjima u razvoj i građenje poslovnih objekata te ulaganjima u sredstva i opremu ako su ulaganja veća od 200.000,00 kn. Ocjenu financijskih izvještaja jednom godišnje daje neovisna revizija, prema čijem mišljenju financijski izvještaji društva za 2013. pružaju istinit i fer prikaz financijskog položaja te rezultat poslovanja. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja društva za 2010. o čemu je izraženo uvjetno mišljenje.

Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić unutarnje kontrole provodi na temelju općih akata, dobre prakse, ustroja i organizacije poslovanja. Društvo primjenjuje Sustav upravljanja kvalitetom i okolišem zasnovan na ISO Standardima (ISO 9001:2008 i ISO 14001:2004). Sustavom su, između ostalog, propisane procedure upravljanja dokumentima, rješavanje reklamacija, vrednovanje dobavljača, nabava i ugovaranje te drugo. Akreditirana certifikacijska kuća provela je certifikaciju sustava upravljanja za ISO 14001:2004 u prosincu 2014. Prema nalazu navedene certifikacijske kuće, društvo je uspostavilo i održava sustav upravljanja u skladu sa zahtjevima norme i dokazalo sposobnost sustava da sustavno postiže dogovorene zahtjeve za proizvode ili usluge u skladu s opsegom politike društva i ciljevima organizacije društva. Pravilnikom o radu utvrđena je organizacija i sistematizacija rada, koeficijenti složenosti radnih mjesta i druga pitanja vezana uz rad. Navedenim pravilnikom su utvrđene obveze i odgovornosti zaposlenika pri obavljanju radnih zadataka. Kontrola i ovjera računa obavlja se od strane više zaposlenika zaduženih za pojedine vrste nabave te knjigovođe-likvidatora, u skladu s Pravilnikom o kolanju i kontroli knjigovodstvenih isprava i dokumentacije. Također, u društvu je uspostavljen sustav dvostrukog potpisivanja svih naloga za isplatu, od dvije ovlaštene osobe. Ovlaštene osobe za potpisivanje su direktor, financijski direktor, voditelj računovodstva i referent platnog prometa. Jedan od potpisnika je direktor ili financijski direktor, dok su voditelj računovodstva ili referent platnog prometa supotpisnici. Financijski direktor je ovlašten za obavljanje plaćanja. Društvo je ustrojilo internu reviziju. Prema izvješću o radu, interna revizija je u 2014. provela sljedeće kontrole i aktivnosti: sudjelovanje u izradi dokumentacije i kontroli prijenosa gospodarske cjeline djelatnosti vodoopskrbe i odvodnje koju je od društva preuzelo društvo Vodoopskrba i odvodnja Zaprešić d.o.o., Zaprešić, kontrolu materijalnog poslovanja, kontrolu provedbe zaprimanja i evidentiranja vodomjera u materijalnom poslovanju skladišta vodomjera, te druge poslove u skladu s planom rada. U slučaju utvrđenih nepravilnosti ili propusta, interna revizija je davala preporuke i upozorenja za njihovo otklanjanje te se prati provođenje danih preporuka i upozorenja. Prema izvješću ovlaštene revizorske tvrtke koja je obavila reviziju, financijski izvještaji društva za 2013. fer prikazuju u svim značajnim odrednicama financijski položaj društva na dan 31. prosinca 2013., njegovu financijsku uspješnost i novčane tokove.

Državni ured za reviziju obavio je posebnu reviziju ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Zagrebačke županije za 2012., kojom je obuhvaćeno i društvo. U studenome 2013. obavljen je prijenos gospodarske cjeline vodoopskrbe i odvodnje iz društva u novo društvo Vodoopskrba i odvodnja Zaprešić d.o.o., Zaprešić. Društvo je procedurom za nabavu i ugovaranje utvrdilo da je za svaku nabavu vrijednosti veće od 5.000,00 kn potrebna suglasnost direktora društva, ali nije utvrdilo iznos transakcija koje se odobravaju uz suglasnost tijela upravljanja (Skupština društva ili Nadzorni odbor). U posljednje dvije godine društvo nije ocijenilo specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevarena niti razvilo odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljalo tim rizicima.

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor je funkcioniranje unutarnjih kontrola uredilo Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta te drugim općim aktima. U opisu poslova i radnih zadataka navedeni su uvjeti za raspored na pojedino radno mjesto te opis poslova i odgovornosti zaposlenika. Pravilnikom o provedbi postupka nabave bagatelne vrijednosti uređena je procedura za nabavu roba, radova i usluga bagatelne vrijednosti s podjelom zadaća i odgovornosti zaposlenika koji sudjeluju u procesu nabave. U 2011. donijelo je Upute i upozorenja za točenje goriva, kojim su utvrđeni postupci i pravila prema kojima će ovlaštene osobe društva točiti gorivo, kao i obveza zaposlenika da prijave društvu svako postupanje suprotno navedenim uputama. Također, društvo je, radi uvođenja kontrole nad potrošnjom goriva, dopisom zatražilo od dobavljača da se točenje goriva, uključujući i gorivo u kanistrima, obavlja i transportira samo službenim vozilima, te da se omogući uvid u snimke nadzornih kamera postavljenih na benzinskoj postaji. Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju društva kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje društva za 2010. i izraženo je uvjetno mišljenje. Ovlaštena revizorska tvrtka je obavila reviziju financijskih izvještaja za 2013. Prema mišljenju ovlaštenih revizora, financijski izvještaji daju istinit i fer prikaz financijskog položaja društva na dan 31. prosinca 2013. i rezultate njegova poslovanja. U posljednje dvije godine, društvo nije ocijenilo specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevarena niti razvilo odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljalo tim rizicima. Društvo nije uspostavilo odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa.

Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica unutarnje kontrole provodi na temelju općih akata, dobre prakse, ustroja i organizacije poslovanja. Pravilnikom o radu je, između ostalog, utvrđen opis i popis poslova za svako radno mjesto koji uključuje popis radnih zadataka te odgovornosti zaposlenika. Izmjenama Pravilnika o radu iz listopada 2013. ustrojena je služba kontrolinga i računovodstva (prije služba ekonomsko-financijskih poslova) koja pored dotadašnjih aktivnosti i zadataka obavlja poslove planiranja, organiziranja, vođenja i kontrole aktivnosti djelatnosti kojom se bavi društvo te planiranje i kontrolu dnevnih aktivnosti društva i kontrolu troškova. Društvo na mjesečnoj razini izrađuje tablicu rezultata poslovanja po poslovnim odnosno uslužnim jedinicama. Analizom navedene tablice prati se ostvarenje plana poslovanja, utvrđuju odstupanja na mjesečnoj razini kao i razlozi nastalih odstupanja. Temeljem prikazanih pokazatelja predsjednik uprave društva donosi potrebne odluke i mjere za korekcije u poslovanju. Za obavljanje financijskih transakcija u društvu je ovlašten predsjednik uprave i voditelj kontrolinga i računovodstva. Poslovnikom o radu Nadzornog odbora utvrđeno je, između ostalog, da je kupnja, otuđenje i opterećenje nekretnina te izvršenje investicija pojedinačne vrijednosti veće od 1.000.000,00 kn moguće samo uz suglasnost Nadzornog odbora. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje društva za 2010. Izraženo je bezuvjetno mišljenje.

Također, ovlašteno revizorsko društvo je obavilo reviziju financijskih izvještaja za 2013. i ocijenilo da financijski izvještaji daju istinit i fer prikaz financijskog položaja društva na dan 31. prosinca 2013. i rezultate njegova poslovanja. U posljednje dvije godine društvo nije ocijenilo specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevarena niti razvilo odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljalo tim rizicima.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo unutarnje kontrole provodi na temelju dobre prakse, ustroja i organizacije poslovanja. Donošenjem napatka o postupanju djelatnika društva kod otkrivanja neovlaštene potrošnje plina i napatka o postupanju kod nepodmirivanja obveza za isporučeni plin, društvo je ocijenilo specifična područja svoga poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevarena, te utvrdilo protumjere za upravljanje navedenim rizicima. U društvu je obavljena vanjska revizija financijskih izvještaja za 2013., te prema mišljenju ovlaštenih revizora, financijski izvještaji istinito i fer prezentiraju financijski položaj društva na dan 31. prosinca 2013. i njegovu financijsku uspješnost.

Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevarena

Rizik prijevarena je dio poslovnog rizika svakog društva. S obzirom da prijevarena može imati potencijalno ozbiljne posljedice za društvo, nije dovoljno utvrditi moguće faktore rizika i oblikovati politike i kontrolne postupke za otkrivanje prijevarena, nego je važno te politike i kontrolne postupke primjenjivati. Primjena, odnosno provođenje kontrolnih postupaka i uočavanje postojećih slabosti trebali bi pridonijeti smanjenju rizika prijevarena.

Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je postupke i tehnike otkrivanja prijevarena uspostavilo u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Društvo nadzire podatke koji se odnose na područja podložna prijevarena (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, nabava roba, radova i usluga i druga rizična područja) u skladu s propisima, internim aktima te nepisanim pravilima i procedurama koje primjenjuje. Povremeno provjerava sumnjive račune i obavlja iznenadne kontrole (kontrola goriva u voznom parku). Blagajničko poslovanje je uredno odnosno uplate i isplate su evidentirane u blagajničkom izvještaju, potpisanom od strane odgovornih osoba. Uz blagajnički izvještaj su priložene uplatnice i isplatnice, zajedno s ovjerenim računima, putnim nalogima i odlukama o isplati neoporezivih naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina. Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi. Uvjete i postupke nabave koji prethode zaključivanju ugovora o nabavi roba, usluga te ustupanja radova uredilo je Pravilnikom o postupku nabave iz travnja 2014. Društvo vodi evidenciju ugovora i okvirnih sporazuma o nabavi u skladu s navedenim Pravilnikom. Praćenje izvršenja ugovora o javnoj nabavi obavlja služba u čijoj je nadležnosti svaki pojedini predmet nabave. Zahtjevi za izvješćivanjem o sumnji na prijevarena su uređeni Etičkim kodeksom i Akcijskim planom društva za suzbijanje korupcije. Navedenim aktima zajamčena je anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevarena odnosno uspostavljeni su povjerljivi kanali za dojava. Građani i zaposlenici mogu se obratiti osobi za etiku ili osobi za nepravilnosti prijavom ili pritužbom na ponašanje zaposlenika, rukovoditelja ili člana uprave za koje smatraju da je neetičko i moguće koruptivno, te protivno odredbama Etičkog kodeksa. Prema izvješću povjerenika za etiku, za 2013. i 2014. nije bilo prijava i pritužbi koje mogu ukazivati na prijevarena aktivnosti.

Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić je postupke i tehnike otkrivanja prijevара uspostavilo u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Društvo nadzire podatke koji se odnose na područja podložna prijeveri (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, nabava roba, radova i usluga i druga rizična područja) u skladu s propisima, internim aktima te nepisanim pravilima i procedurama koje primjenjuje. Blagajničko poslovanje obavlja knjigovođa-blagajnik o čemu vodi blagajnički dnevnik koji sadrži stanje novca na početku dana, popis uplata i isplata te stanje novca na kraju dana. Uplatnice i isplatnice slijede numerički niz, a uz isplatnice su priloženi odgovarajući dokumenti potpisani od strane odgovorne osobe. Blagajnički dnevnik i stanje novca u blagajni dnevno kontrolira i ovjerava voditelj računovodstva. Plaće i naknade su uređene Pravilnikom o radu (koji sadrži i sistematizaciju radnih mjesta) iz siječnja 2007. i njegovim izmjenama i dopunama (zadnje iz kolovoza 2013.), Kolektivnim ugovorom te propisima koji uređuju spomenuto područje. Društvo je kroz sustav upravljanja kvalitetom, između ostaloga, propisalo proceduru nabave i ugovaranja. Pravilnikom o provedbi postupaka nabave bagatelne vrijednosti su uređena pravila, odgovornosti i postupci nabave roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn te radova do 500.000,00 kn. Društvo nije općim aktom uredilo zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijeveru i zajamčilo anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijeveru. Društvo nije uspostavilo anonimne i povjerljive kanale dojave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na prijeverne aktivnosti. Izravnim dokaznim postupcima utvrđeni su propusti u području javne nabave koji se odnose na neobjavlivanje na mrežnim stranicama popisa gospodarskih subjekata s kojima je obveznik odnosno predstavnik naručitelja ili s njime povezane osobe u sukobu interesa ili obavijesti da takvi subjekti ne postoje, te nepotpuno vođenje i neobjavlivanje na mrežnim stranicama registra sklopljenih ugovora.

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor nadzire podatke koji se odnose na područja podložna prijeveri (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, nabava roba, radova i usluga i drugo). Pravilnikom o blagajničkom poslovanju donesenim u siječnju 2013. uređena je organizacija blagajničkog poslovanja. Blagajničko poslovanje evidentira se elektronski, putem opće uplatnice, isplatnice i dnevnika blagajničkog poslovanja. Blagajna se vodi i zaključuje dnevno. Društvo je odredilo blagajnički maksimum u iznosu 30.000,00 kn koji se koristi za materijalne troškove. Blagajnički dnevnik sa svim priloženim dokumentima o uplatama i isplatama dostavlja se računovodstvu na likvidaturu i evidentiranje. Kontrolu blagajničkog poslovanja obavlja likvidator, a o mogućim nepravilnostima obavještava rukovoditelja financijsko računovodstvene službe. Odgovorne osobe su svojim potpisom potvrdile ispravnost blagajničkih izvještaja i priloga uz navedene izvještaje. Kolektivnim ugovorom utvrđeno je da se radni odnos zasniva na neodređeno vrijeme, a iznimno (sezonski posao, neodgodivi posao, privremeno povećani obim posla i slično) na određeno vrijeme. Svi zaposlenici zaključuju ugovor o radu koji potpisuje direktor. Direktora imenuje i opoziva Skupština društva, a ugovor o radu potpisuje predsjednik Nadzornog odbora. Osnovna plaća se uvećava za iznos stalnog dodatka za troškove prehrane, dodatka na radni staž, uvjete rada, te prekovremeni rad i stimulativni dio. Isplata plaća se obavlja na temelju evidencija prisutnosti na radu. Društvo je obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi. Provedba postupaka nabave bagatelne vrijednosti uređena je pravilnikom. Doneseni su Plan javne nabave i sedam izmjena plana, te registar ugovora o javnoj nabavi koji sadrže sve zakonom propisane elemente i objavljeni su na mrežnim stranicama društva. Izjava o nepostojanju gospodarskih subjekata s kojima društvo ne smije sklapati ugovore o javnoj nabavi je objavljena na mrežnim stranicama društva. Društvo je uspostavilo anonimne i povjerljive kanale dojave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti.

Pritužbe se podnose na ulazu u zgradu društva (informacijski pult) i evidentiraju se kroz urudžbenu knjigu kao i druga dokumentacija. Zaprimiteljne pritužbe, reklamacije, zamolbe, žalbe i slično se proslijeđuju voditeljima službe na koju se odnose i koji ih rješavaju, a svaki dopis kao odgovor na primljenu pritužbu, reklamaciju, zamolbu ili slično ovjerava direktor. Društvo nije općim aktom uredilo zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevare te zajamčilo anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevare.

Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica nadzire podatke koji se odnose na područja podložna prijevare (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, nabava roba, radova i usluga). Blagajnički izvještaji zaključuju se dnevno i sadrže podatke o prethodnom stanju blagajne, prometu i zaključnom stanju blagajne. Uz blagajnički izvještaj priložene su uplatnice i isplatnice s ovjerenim dokumentima. Uplatnice i isplatnice slijede numerički niz. Zaključeni blagajnički izvještaji dnevno se proslijeđuju u računovodstvo na evidentiranje. Plaća je utvrđena Kolektivnim ugovorom iz 2005. te dodacima ugovoru iz 2007., 2008., 2011. te 2014., a čini je osnovna plaća (umnožak osnovice i koeficijenta složenosti poslova) i dodaci na plaću. Radna mjesta svrstana su u sedam grupa složenosti poslova koji su opisani u Kolektivnom ugovoru. Sa zaposlenicima su potpisani ugovori o radu. Odlukom Skupštine društva iz siječnja 2014. imenovani su predsjednik uprave i član uprave s kojima su zaključeni ugovori o njihovim obvezama i pravima. Društvo je obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi. Nabava bagatelne vrijednosti uređena je Odlukom o utvrđivanju kriterija i mjerila za bagatelnu nabavu roba, radova i usluga. Početkom 2014. je donesen plan nabave, a registar ugovora je ažuriran koncem 2014. Objavljeni su na mrežnim stranicama društva. Također, objavljen je popis gospodarskih subjekata s kojima društvo ne smije sklapati ugovore o javnoj nabavi. Plan nabave i registar ugovora sadrže sve zakonom propisane elemente. Društvo je uspostavilo anonimni i povjerljivi kanal dojave (dva sandučića za prijave) za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti. Donijelo je Odluku o imenovanju povjerljive savjetnice u veljači 2006. koja je, uz direktora, ovlaštena primati i rješavati pritužbe vezane za zaštitu dostojanstva zaposlenika. Društvo nije općim aktom uredilo zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevare, zajamčilo anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevare.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo nadzire područja podložna prijevare (blagajničko poslovanje, nabava roba, radova i usluga i drugo) uvođenjem video nadzora na blagajni, u skladištu, u voznom parku, te kontrolom dokumentacije i provođenjem radnih procedura i uputa. U prosincu 2012. donesena je odluka o visini blagajničkog maksimuma u iznosu 5.000,00 kn. Blagajna se vodi dnevno i za svaki radni dan se radi obračun i blagajnički izvještaj. Blagajnički izvještaji sadrže potrebne podatke. Uz blagajničke izvještaje priložene su uplatnice i isplatnice (s priloženim odgovarajućim ovjerenim računima) koje prate numerički niz. Zaključeni blagajnički izvještaji dostavljaju se na kontrolu i evidentiranje. Plaće su uređene Pravilnikom o radu, Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta, ugovorima o radu i drugim propisima koji uređuju navedeno područje. Plaća se sastoji od osnovne plaće, dodatka za staž, naknade za topli obrok, dodatka za posebno otežane uvjete rada, stimulativnog dijela plaće i drugih dodataka utvrđenih općim aktima ili odlukama društva. Direktor društva je u ožujku 2014. donio Odluku o provedbi postupaka javne nabave bagatelne vrijednosti, koji prethodi stvaranju ugovornog odnosa za nabavu robe i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno 500.000,00 kn za nabavu radova, a za koje Zakonom o javnoj nabavi ne postoji obveza provedbe postupaka javne nabave. Postupci javne nabave temelje se na planu nabave. Tijekom 2014. društvo je provodilo samo postupke bagatelne nabave. Izjava o nepostojanju sukoba interesa u smislu članka 13. Zakona o javnoj nabavi je objavljena na mrežnim stranicama društva.

Društvo vodi evidenciju svih ulaznih i izlaznih dokumenata pa tako i pritužbi kroz urudžbenu knjigu. Na temelju Zakona o zaštiti potrošača donijelo je Pravilnik o radu povjerenstva za reklamacije potrošača, a reklamacije se podnose u pisanom obliku. Postupak rješavanja reklamacija u prvom stupnju rješava stručna služba, a u drugom stupnju povjerenstvo. Društvo nije općim aktom uredilo zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevaru te zajamčilo anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru. Također, društvo nije uspostavilo anonimne i povjerljive kanale dojava za zaposlenike, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazivati na prijevarne aktivnosti. Propusti, koji su izravnim dokaznim postupcima uočeni u području plaća, upućuju na propuste unutarnje kontrole.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: politike i postupci za sprječavanje prijevара, odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijevара, te analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na politike i postupke za sprječavanje prijevара, odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijevара, analitičke i druge postupke za otkrivanje prijevара.

1. Politike i postupci za sprječavanje prijevара

1.1. Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je odredbe o etičkim vrijednostima, poslovnim načelima i obvezama prema interesnim skupinama uredilo Etičkim kodeksom. Osim Etičkog kodeksа, navedeno društvo je donijelo i Akcijski plan suzbijanja korupcije. Društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo nemaju etičke kodekse, ali su osnovne obveze zaposlenika, koje između ostalog sadrže i odredbe o načinu ponašanja zaposlenika prilikom rada te temeljna prava i obveze poslodavca u zaštiti dostojanstva zaposlenika, utvrdila Pravilnikom o radu i sličnim aktima (Kolektivni ugovor, Pravilnik o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta). Također, društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je Etičkim kodeksom uredilo davanje i primanje poklona i ugošćavanja te korištenje sredstava društva za poslovne svrhe (materijala, strojeva, vozila, mobilnih telefona). Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica je korištenje sredstava društva uredilo pisanim procedurama (odlukama). Donošenje odluka u društvima Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina, Zaprešić d.o.o., Zaprešić i Komunalac d.o.o., Samobor uređeno je aktom o osnivanju i dobrom praksom, a u društvu VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica Poslovnikom o radu Nadzornog odbora te dobrom praksom. Kod svih društava donošenje odluka je potkrijepljeno zapisnicima, bilješkama, izvješćima i drugom dokumentacijom. Društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica davanje i primanje poklona i ugošćavanja nisu uredila općim aktom. U društvima Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo odobrenje i kontrolu korištenja sredstava društva u poslovne svrhe provode ovlašteni zaposlenici, ali nemaju pisane procedure o korištenju službenih vozila, a društvo Komunalac d.o.o., Samobor i za korištenje mobilnih telefona. Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo nije aktom o osnivanju ili drugim aktom odredilo ovlasti tijela upravljanja i uredilo postupke donošenja odluka u njihovoj nadležnosti kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti. Zbog navedenog je, između ostalog, utvrđen propust kod donošenja Pravilnika o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta koji je u ožujku 2013. donio direktor, a prema odredbi članka 6. Pravilnika o radu iz srpnja 2011., sistematizaciju poslova je trebala donijeti Skupština društva.

Državni ured za reviziju predlaže društvima općim aktom urediti davanje i primanje poklona i ugošćavanje (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica).

Također, predlaže donijeti pisane procedure o korištenju službenih vozila (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo) i korištenju mobilnih telefona (Komunalac d.o.o., Samobor). Nadalje, predlaže općim aktom urediti postupke i procedure donošenja odluka kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti te uskladiti donošenje pojedinih općih akata u skladu s odredbama važećih općih akata (Dukom plin d.o.o., Dugo Selo).

- 1.2. *Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić u očitovanju navodi da je uprava društva donijela program za rješavanje danih preporuka s planom izvršavanja do konca 2015., na način da će se općim aktima urediti davanje i primanje poklona i ugošćavanje te prava i obveze vezane uz korištenje službenih vozila u službene svrhe.*

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor je prihvatilo preporuke Državnog ureda za reviziju i u očitovanju navodi da će Uprava, uz pomoć internih službi, nakon obavještanja Nadzornog odbora pristupiti izradi i donošenju općih akata i pisanih procedura.

Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica u očitovanju navodi da će donijeti Pravila poslovnog ponašanja (Etički kodeks) kojim će urediti davanje i primanje poklona i ugošćavanje.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo je prihvatilo preporuke Državnog ureda za reviziju.

2. Odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара

- 2.1. Društva obuhvaćena revizijom su donijela opće akte koji služe kao smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je Etičkim kodeksom uredilo postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Imenovalo je povjerenika za etiku koji je, između ostalog, zadužen za razmatranje prijave zaposlenika i interesnih skupina vezano uz sumnjive aktivnosti i druga neetična ponašanja. Društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo općim aktima nisu utvrdila postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te nisu imenovala osobu ili povjerenstvo za primanje prijave zaposlenika i interesnih skupina vezano uz sumnjive aktivnosti i druga neetična ponašanja. Društva ne održavaju izobrazbu zaposlenika vezanu uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijevara (što se smatra prijevarom, na koji način prijevara šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti).

Državni ured za reviziju predlaže društvima općim aktima utvrditi postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo). Također, predlaže svim društvima obuhvaćenim revizijom izobrazbu zaposlenika vezanu uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijave.

- 2.2. *Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina prihvaća u cijelosti nalaz Državnog ureda za reviziju i navodi da će postupiti prema preporuci koja se odnosi na potrebu održavanja izobrazbe zaposlenika vezane uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijave (što se smatra prijeverom, na koji način prijevera šteti društvu i kako prijaviti sumnjive aktivnosti).*

Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić u očitovanju navodi da je uprava društva donijela program za rješavanje danih preporuka s planom izvršavanja do konca 2015., na način da će se općim aktima urediti postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa.

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor je prihvatilo preporuke Državnog ureda za reviziju i u očitovanju navodi da će Uprava, uz pomoć internih službi, nakon obavještanja Nadzornog odbora pristupiti izradi i donošenju općih akata.

Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica u očitovanju navodi da će donijeti Pravila poslovnog ponašanja (Etički kodeks) kojim će urediti postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, imenovati osobu ili povjerenstvo za primanje prijave zaposlenika i interesnih skupina te utvrditi obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijeveru.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo je prihvatilo preporuke Državnog ureda za reviziju.

3. Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevera

- 3.1. Društva su funkcioniranje unutarnjih kontrola uredila pravilnicima iz područja radnih odnosa i računovodstva te drugim općim aktima, a dva društva i ISO Standardima. Unutarnje kontrole u društvima Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina, Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica su većim dijelom oblikovane da mogu uočiti prijevere. Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo unutarnje kontrole većim dijelom provodi na temelju postojećih općih akata, dobre prakse te ustroja i organizacije poslovanja.

Društva Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo su utvrdila područja svoga poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevera, te protumjere za upravljanje utvrđenim rizicima, a društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica nisu utvrdila i ocjenjivala područja u kojima postoji veći rizik pojavljivanja prijevera, te nisu donijela protumjere i akcijske planove za upravljanje rizicima. Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa je, kao mjeru sprječavanja pojavljivanja prijevera, uspostavilo društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica. Društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo nisu uspostavila odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa.

Državni ured za reviziju predlaže društvima utvrditi specifična područja svog poslovanja u kojima postoji veći rizik pojavljivanja prijevара, ocijeniti rizike, te u skladu s ocjenom rizika razviti i primijeniti protumjere (donošenje i primjena procedura, bolja razrada postojećih procedura, izobrazba zaposlenika, praćenje informacija i slično), akcijske planove i strategije za upravljanje utvrđenim rizicima (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica). Također, kao mjeru sprječavanja pojavljivanja prijevара predlaže uspostaviti odobravanje financijskih transakcija uz određivanje gornjeg iznosa (praga) do kojeg je moguće pojedinačno odobravanje (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo).

- 3.2. *Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić u očitovanju navodi da je uprava društva donijela program za rješavanje danih preporuka s planom izvršavanja do konca 2015., na način da će se općim aktima urediti ocjena i nadziranje specifičnih područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара te razvijanje i primjenu odgovarajućih protumjera i akcijskih planova kako bi se upravljalo tim rizicima. Vezano uz preporuku odobravanja financijskih transakcija iznad određenih iznosa navodi da društvo kao sadržaj godišnjeg plana, a u skladu s ISO procedurom Planiranje i analiza, predlaže Skupštini plan nabave opreme i investicijskih ulaganja koji sadrži specifikaciju nabave opreme i investicija. Nadalje navodi da Skupština usvajanjem plana nabave odobrava svaku nabavu opreme i investicijskog ulaganja neovisno o visini iznosa, a ukoliko se tijekom godine pojavi potreba za nabavom izvan plana, Skupština takvu nabavu mora odobriti usvajanjem izmjene plana.*

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor je prihvatilo preporuke Državnog ureda za reviziju i u očitovanju navodi da će Uprava, uz pomoć internih službi, nakon obavještanja Nadzornog odbora pristupiti izradi i donošenju akata i procedura.

Društvo VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica u očitovanju navodi da će donijeti akcijski plan kojim će ocijeniti rizik pojavljivanja prijevара te protumjere i aktivnosti upravljanja rizicima.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo je prihvatilo preporuku Državnog ureda za reviziju.

4. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара

- 4.1. Društva obuhvaćena revizijom nadziru podatke koji se odnose na područja podložna prijevarama (blagajničko poslovanje, obračun plaća i drugih naknada te nabava roba, radova i usluga). Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je zahtjev za izvješćivanjem o sumnji na prijevarama kojim je, između ostalog, zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevarama uredilo Etičkim kodeksom i Akcijskim planom suzbijanja korupcije društva te je uspostavilo povjerljive kanale dojava o sumnji na prijevarame aktivnosti. Društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo nisu općim aktima uredila zahtjev za izvješćivanjem o sumnji na prijevarama i zajamčila anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevarama.

Društva Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica su uspostavila anonimne kanale dojave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na prijevarne aktivnosti (sandučići za prijavu, putem informacijskog pulta), dok društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo nisu uspostavila anonimne i povjerljive kanale dojave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na prijevarne aktivnosti.

Izravnim dokaznim ispitivanjem utvrđeni su propusti kod obračuna plaća u društvu Dukom plin d.o.o., Dugo Selo. U spomenutom društvu plaće su uređene Pravilnikom o radu iz srpnja 2011., Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta, ugovorima o radu i drugim propisima koji uređuju područje plaća. Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta utvrđeni su nazivi radnih mjesta, uvjeti koje mora ispunjavati potencijalni zaposlenik, godine radnog iskustva i broj izvršitelja, ali nisu utvrđeni opis poslova po radnim mjestima te koeficijenti složenosti poslova radnih mjesta. Prema odredbama Pravilnika o radu osnovna plaća se utvrđuje množenjem osnovice za izračun plaće (3.200,00 kn) i koeficijenta složenosti poslova (u rasponu 1,7 do 7,64). Osnovnoj plaći se pribraja dodatak za topli obrok (700,00 kn) te drugi dodaci. Uvidom u obračun plaća je utvrđeno da je za osnovicu za obračun dodatka za radni staž (minuli rad) primjenjivana osnovna plaća uvećana za dodatak za topli obrok što nije u skladu s odredbom članka 100. Pravilnika o radu kojom je propisano da zaposlenik ostvaruje dodatak na osnovnu plaću za svaku navršenu godinu radnog staža u visini 0,5 % osnovne plaće, a najviše 20,0 % osnovne plaće. S obzirom da je za izračun dodatka za minuli rad primijenjena osnovna plaća uvećana za dodatak za topli obrok, plaće (za razdoblje od stupanja na snagu Pravilnika o radu do vremena obavljanja revizije) su isplaćivane u većim mjesečnim iznosima od propisanih Pravilnikom o radu. U društvu Zaprešić d.o.o., Zaprešić, direktor društva, kao ni predsjednik i članovi Nadzornog odbora nisu dali izjave za sebe i svoje povezane članove te na mrežnim stranicama društva nije objavljen popis gospodarskih subjekata s kojima je obveznik odnosno predstavnik naručitelja ili s njime povezane osobe u sukobu interesa u smislu odredbi Zakona o javnoj nabavi. Društvo vodi Registar sklopljenih ugovora i okvirnih sporazuma (odnosno pregled sklopljenih ugovora i njihova izvršenja) koji ne sadrži sve zakonom propisane podatke odnosno ne sadrži vrstu provedenog postupka javne nabave, rok na koji je sklopljen ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum, konačni datum isporuke robe, pružanja usluge ili izvođenja radova te konačni iznos koji je naručitelj isplatio na temelju ugovora o javnoj nabavi. Registar nije objavljen na mrežnim stranicama društva.

Državni ured za reviziju predlaže društvima općim aktom urediti zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevaru, te zajamčiti anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo). Također, predlaže uspostaviti anonimne i povjerljive kanale dojave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti te voditi evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazivati na prijevarne aktivnosti (Zaprešić d.o.o., Zaprešić i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo). Nadalje, društvu Dukom plin d.o.o., Dugo Selo predlaže obračunavati i isplaćivati plaće u skladu s donesenim aktima i drugim propisima koji uređuju područje plaća.

Također, predlaže navedenom društvu općim aktom utvrditi opis poslova po radnim mjestima te koeficijent složenosti za svako radno mjesto radi utvrđivanja pojedinačnih ovlasti i odgovornosti zaposlenika, te transparentnosti pri obračunu plaća. Nadalje, društvu Zaprešić d.o.o., Zaprešić predlaže voditi propisani registar sklopljenih ugovora i okvirnih sporazuma te ga objaviti na mrežnim stranicama kao i objaviti popis gospodarskih subjekata s kojima je obveznik odnosno predstavnik naručitelja ili s njime povezane osobe u sukobu interesa, odnosno obavijest da takvi subjekti ne postoje, u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi.

- 4.2. *Društvo Zaprešić d.o.o., Zaprešić u očitovanju navodi da je uprava društva donijela program za rješavanje danih preporuka s planom izvršavanja do konca 2015., na način da će se općim aktima utvrditi zahtjevi i postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, kojima će se zajamčiti anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru, te uspostava anonimnih i povjerljivih kanala dojava putem kojih se može ukazati na sumnjive aktivnosti.*

Nadalje, društvo navodi da je tijekom 2015. na svojim mrežnim stranicama objavilo registar sklopljenih ugovora i okvirnih sporazuma koji sadrži sve zakonom propisane elemente i objavilo popis gospodarskih subjekata s kojima društvo ne smije sklapati ugovore o javnoj nabavi roba, radova i usluga.

Društvo Komunalac d.o.o., Samobor je prihvatilo preporuku Državnog ureda za reviziju.

Društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo je prihvatilo preporuke Državnog ureda za reviziju.

VI. OCJENA UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA

Rukovoditelji su obvezni osigurati djelotvoran i učinkovit sustav upravljanja javnim sredstvima i spriječiti da se prijevare pojave u njihovom području odgovornosti. Sprječavanje prijevare podrazumijeva donošenje općih akata i uspostavu standarda kako bi se smanjila mogućnost prijevare, povećanje svjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti prijevare kao i njihovu obvezu da izvijeste o sumnji na prijevare, te prepoznavanje rizika i uspostavljanje prikladnih unutarnjih kontrola, kao odgovor na rizike prijevare.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da je od pet trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom, društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina poduzimalo aktivnosti kako bi spriječilo i otkrilo prijevare. Četiri društva, odnosno Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac, Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo su poduzimala aktivnosti za sprječavanje i otkrivanje prijevare, pri čemu su potrebna određena poboljšanja.

Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je odredbe o etičkim vrijednostima, poslovnim načelima i obvezama prema interesnim skupinama uredilo Pravilima poslovnog ponašanja odnosno Etičkim kodeksom, dok su društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo navedene odredbe uredila drugim općim aktima (pravilnikom o radu, kolektivnim ugovorom i drugim općim aktima). Društva Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina i Zaprešić d.o.o. Zaprešić primjenjuju Sustav upravljanja kvalitetom i okolišem zasnovan na ISO Standardima (ISO 9001:2008 i ISO 14001:2004.) kojim su propisane procedure upravljanja dokumentima, zapisima, praćenje i primjena zakonske regulative, nabava, izvršenje radova i drugo. Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je davanje i primanje poklona i ugošćavanje uredilo etičkim kodeksom, a korištenje imovine društva u poslovne svrhe (strojeva, vozila, mobilnih telefona) drugim općim aktima (pravilnicima i odlukama). Društva (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica) nisu davanje i primanje poklona i ugošćavanje uredila općim aktom, a tri društva (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o. Samobor i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo) nemaju akt odnosno pisane procedure o korištenju službenih vozila te jedno (Komunalac d.o.o., Samobor) za korištenje službenih mobilnih telefona. Društva obuhvaćena revizijom vode evidencije korištenja službenih vozila, prijeđenih kilometara i utroška goriva. Korištenje imovine društva u privatne svrhe zaposlenika dozvoljeno je u društvu VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica, na temelju donesene odluke i podnesenog pisanog zahtjeva. Četiri društva (Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina, Zaprešić d.o.o. Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica) su postupke i procedure donošenja odluka uredila aktom o osnivanju i drugim općim aktima, a društvo Dukom plin d.o.o., Dugo Selo nije općim aktom uredilo postupke donošenja odluka u nadležnosti tijela upravljanja (Skupština, Nadzorni odbor, direktor) kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti. Donošenje odluka kod svih društva obuhvaćenih revizijom je potkrijepljeno zapisnicima, bilješkama, izvješćima i drugom dokumentacijom.

Odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара u društvima obuhvaćenim revizijom utvrđene su dokumentima koji služe kao smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu (u društvu Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o. Donja Zelina Etičkim kodeksom i Akcijskim planom za suzbijanje korupcije, a u ostalim društvima pravilnikom o radu i kolektivnim ugovorom). Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o. Donja Zelina je Etičkim kodeksom uredilo postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru, te imenovalo osobu za nepravilnosti i povjerenika za etiku. Društva Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo općim aktima nisu utvrdila postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, nisu imenovala osobu ili povjerenstvo za primanje prijave zaposlenika i interesnih skupina vezano uz sumnjive aktivnosti i druga neetička ponašanja te nisu utvrdila obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Društva obuhvaćena revizijom nisu održavala izobrazbu vezanu uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje prijevара (što se smatra prijeverom, na koji način prijevera šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti).

Četiri društva (Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina, Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica) su funkcioniranje unutarnjih kontrola uredila općim aktima, a dva od navedena četiri (Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina i Zaprešić d.o.o., Zaprešić) i primjenom procedura uređenih Sustavom upravljanja kvalitetom i okolišem (ISO Standardi). Tri društva su po veličini razvrstana u srednje poduzetnike (Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina, Zaprešić d.o.o., Zaprešić i Komunalac d.o.o., Samobor), a dva društva u male poduzetnike (VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo). Društva obuhvaćena revizijom nemaju obvezu ustrojavanja unutarnje revizije. Društvo Zaprešić d.o.o. Zaprešić ima ustrojenu internu reviziju. Državni ured za reviziju, u posljednjih pet godina, obavio je financijske revizije u tri društva (Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o. Donja Zelina, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica) i reviziju učinkovitosti u jednom društvu (Zaprešić d.o.o., Zaprešić). Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa uspostavilo je društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina. Društva Zaprešić d.o.o. Zaprešić, Komunalac d.o.o. Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica nisu ocijenila specifična područja svoga poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара i nisu razvila odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljala tim rizicima. Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa nije uspostavljeno u društvima Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo.

Društva obuhvaćena revizijom nadziru podatke koji se odnose na područja podložna prijeveri (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, nabava roba, radova i usluga i druga rizična područja), a postupke i tehnike otkrivanja prijevара su većim dijelom uspostavila u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Društvo Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Donja Zelina je zahtjev za izvješćivanjem o sumnji na prijeveru kojim je, između ostalog, zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijeveru uredilo Etičkim kodeksom i Akcijskim planom suzbijanja korupcije društva te je uspostavilo povjerljive kanale dojave o sumnji na prijeveru. Društva Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica su uspostavila anonimne i povjerljive kanale dojave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na prijeverne aktivnosti.

Četiri društva obuhvaćena revizijom (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo) nisu općim aktom uredila zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevaru niti zajamčila anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Državni ured za reviziju daje sljedeće preporuke:

- općim aktima urediti davanje i primanje poklona i ugošćavanje (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica) te način uporabe, prava i obveza vezanih uz korištenje službenih vozila (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo) i službenih mobilnih telefona (Komunalac d.o.o., Samobor)
- utvrditi općim aktom postupke i procedure donošenja odluka kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti (Dukom plin d.o.o., Dugo Selo) te uskladiti donošenje pojedinih općih akata (Pravilnik o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta) u skladu s odredbama postojećih važećih općih akata (Dukom plin d.o.o., Dugo Selo)
- utvrditi općim aktom postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, imenovati osobu ili povjerenstvo za primanje prijave zaposlenika i interesnih skupina te utvrditi obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo), te provoditi izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevare, što se smatra prijevaram, na koji način prijevare šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti (sva društva)
- ocijeniti i nadzirati specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevare, ocjenjivati rizike te u skladu s ocjenom rizika razvijati i primjenjivati odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi se upravljalo tim rizicima (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica)
- uspostaviti odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo)
- općim aktom urediti zahtjeve za izvješćivanjem kod sumnji na prijevaru (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo)
- zajamčiti općim aktom anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru (Zaprešić d.o.o., Zaprešić, Komunalac d.o.o., Samobor, VG Komunalac d.o.o., Velika Gorica i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo) i uspostaviti anonimne i povjerljive kanale dojave putem kojih se može ukazati na sumnjive aktivnosti (Zaprešić d.o.o., Zaprešić i Dukom plin d.o.o., Dugo Selo)
- obračun i isplatu plaća obavljati u skladu s općim aktima (Dukom plin d.o.o., Dugo Selo)

- voditi propisani registar sklopljenih ugovora i okvirnih sporazuma te ga objaviti na službenim mrežnim stranicama kao i objaviti popis gospodarskih subjekata s kojima je obveznik odnosno predstavnik naručitelja ili s njime povezane osobe u sukobu interesa, odnosno obavijest da takvi subjekti ne postoje, u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi (Zaprešić d.o.o., Zaprešić)

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih preporuka pridonijela smanjenju mogućnosti prijevare, povećanju svjesnosti i odgovornosti svih zaposlenika za važnost otkrivanja i izvješćivanja o sumnji na prijevare, uspostavljanju unutarnjih kontrola, analitičkih i drugih postupaka oblikovanih da se uoče i spriječe prijevare te djelotvornijem i učinkovitijem upravljanju javnim sredstvima.